

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ирена Зарева-Зафирова
Институт за икономически изследвания при БАН

член на Научно жури по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика - по Бедност и социална защита, обявен от Института за икономически изследвания при БАН в „Държавен вестник” бр. 44 от 19.05.2023 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представени от гл. ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева, единствен участник в конкурса

Формирането на оценката на научно-изследователската дейност на кандидата се основава на разпоредбите на ЗРАСРБ и изискванията на ИИИ при БАН за придобиване на академична длъжност „доцент”, включени в Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Института за икономически изследвания при БАН.

Информация за конкурса и кандидата

Настоящото становище е разработено съобразно Заповед № 370 от 18.07.2023 г. на Зам.Директора на Института за икономически изследвания при БАН за формиране на научно жури по конкурс, обявен в ДВ брой 44 от 19.05.2023 г. за нуждите на секция „Макроикономика“ в ИИИ при БАН.

Единствен кандидат по този конкурс е гл. ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева.

Гл. ас. д-р Теодора Пенева има магистърска степен по Управление на институциите за социална работа (Софийски университет „Св. Климент Охридски“). Притежава образователната и научна степен „доктор” от 2017 г. по Икономика и управление по отрасли (енергетика, инфраструктура, публични услуги). Успешно е защитила дисертационен труд в Стопанския факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ на тема „Анализ на методите на изследване на енергийната бедност в България”, които съответстват на професионалното направление на настоящия конкурс.

Гл. ас. д-р Теодора Пенева е заемала академичните длъжности „асистент” и „главен асистент” в Института по философия и социология при БАН от 2017 г. до 2019 г., а от м. май 2019 г. заема академичната длъжност „главен асистент” в ИИИ при БАН. Като член на академичния състав на два Института към БАН, тя изпълнява изискването да имат не по-малко от 3 години стаж като "главен асистент".

Д-р Пенева има и немалък практически опит като анализатор на пазари в консултантска фирма в Китай (2004-2006 г.) и като експерт „Пазарни анализи” в ЕВН България ЕООД (2010-2014 г.).

Обща характеристика на представените научни трудове

Кандидатът представя за рецензиране публикувани след придобиване на академичната длъжност „главен асистент” (които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор" и за заемане на академичната длъжност "главен асистент") 8 публикации, от които 7 самостоятелни:

- един хабилитационен труд - самостоятелна монография, издание на Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов”;

- един самостоятелен монографичен труд, издание на Издателство Балканида;

- една публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор”;

- две самостоятелни статии, публикувани в сп. Икономически изследвания, реферирани и индексирани в Scopus, с импакт ранг;

- две статии и един доклад, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове, една от които е в съавторство (с представен разделителен протокол).

Публикациите на гл. ас. д-р Теодора Пенева са в две изследователски области – енергийна бедност и патронажна грижа, съответстващи на тематиката на конкурса.

Интерес представлява хабилитационният труд на кандидата, в който на базата на теоретичен и емпиричен анализ са извършени оценки на равнището на енергийна бедност в страната и на връзките на различни индикатори за енергийна бедност с основни нейни фактори. Направен е опит за изясняване на нерешени (на европейско и на национално равнище) ключови методологически въпроси за квантифициране на енергийната бедност. Формулирани са предложения за методика за определяне на официална линия на енергийна бедност в България, както и за система от мерки за намаляване на енергийната бедност.

Научноизследователската работа на д-р Пенева е посветена на недостатъчно разработени актуални и значими въпроси, което е в съответствие с изискванията за заемане на академичната длъжност “доцент”.

Представените за конкурса публикации отговарят на предвидените в нормативната уредба на ИИИ при БАН специфични изисквания към изданията, в които те са публикувани. Кандидатът има две статии, публикувани в сп. Икономически изследвания, реферирани и индексирани в Scopus.

Посочени са общо 11 установени цитирания на трудове на кандидата в международни и национални научни издания. Приложена е справка за цитиранията, придружена от доказателствен материал.

Д-р Теодора Пенева отговаря на изискванията за професионален академичен стаж за заемане на длъжността „доцент“, а представените научни трудове и цитирания превишават както националните минимални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“, така и завишените прагове на ИИИ при БАН по раздел Г (258 т. при изискуеми 230 т.) и раздел Д (130 т. при изискуеми 70 т.). Кандидатът набира общо 538 точки, при минимален праг по ПП ЗРАСРБ от 400 т. и минимални изисквания съгласно Правилника на ИИИ при БАН – 450 т. Представени са и изискуемите две публикации в показатели 6 и 8.

Представените научни трудове свидетелстват за способността на кандидата да провежда научни изследвания на необходимото научно равнище. Тематичната им насоченост съответства изцяло на тематиката на конкурса.

Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представените за рецензиране научни трудове на гл. ас. д-р Теодора Пенева са изцяло в обявената научна област на конкурса. Изследователските постижения на кандидата са свързани главно със системно и многостранно изследване на енергийната бедност и в по-малка степен с патронажната грижа в България. По-конкретно, основните приноси могат да се обобщят в следните насоки:

1. В теоретичен и методологичен план:

- разработен е модел за количествена оценка на потребностите от енергия на домакинствата;
- разработен е модел за индивидуална оценка на енергийната бедност;
- предложени са дефиниции на „енергийна бедност“ и на „уязвими потребители“;
- изяснени са нерешени до момента в ЕС и в България ключови методологически въпроси за квантифициране на енергийната бедност;
- разработена е методика за определяне на официална линия на енергийна бедност в България.

2. В научно-приложен план:

- измерено и оценено е равнището на енергийна бедност в страната по различни индикатори на разходния подход за измерване;
- измерени и оценени са връзките на индикаторите за енергийна бедност с основни нейни фактори;
- установени са основни предизвикателства за справяне с енергийната бедност в България;
- измерен и оценен е ефектът от приложение на енергийно ефективни мерки върху енергийната бедност в България;
- установени са негативни ефекти на административния механизъм за защита на потребителите на енергия в България върху енергийната бедност;
- предложена е система от мерки за намаляване на енергийната бедност;
- установени са актуалното състояние на патронажната грижа и обществените трапезарии в България към 2020 г., както и достъпността, ефективността и качеството на сега действащата социална услуга в домашна среда „Патронажна грижа“;
- разработен е иновативен модел за патронажна грижа в България.

Няма индикации за недобросъвестно използване на чужди научни постижения без съответното позоваване в публикациите на кандидата.

За периода от 2019 г. до сега гл. ас. д-р Теодора Пенева е участвала с доклади на седем международни и национални научни форуми. Взела е участие в седем международни и национални научноизследователски проекти. Чрез проектите с практическа насоченост, в които кандидатът е участвал, е трансферирал научни резултати и експертиза в практиката. Д-р Пенева е била Зам. председател на Комисия за енергийна ефективност и енергийна бедност към КСЕЗС на Министерски съвет; участвала е в

работна група за разработване на ЗИД към ЗЕ и Наредба за определяне на условията, реда и критериите за определяне на енергийно бедни домакинства; взела е участие в разработването на проект на становище на Икономическия и социален съвет на Р България на тема „Енергийна, водна и транспортна бедност – специфики при проявлението и мерки за преодоляването им“.

Научната и научно-приложната дейност и продукция на гл. ас. д-р Теодора Пенева е с ясно очертана научна тематика, отговаряща на професионалното направление на настоящия конкурс.

Критични бележки и препоръки

Нямам бележки по същество.

Бих препоръчала на гл. ас. д-р Теодора Пенева да разшири представянето на постигнатите от нея резултати пред академичната общност и обществото чрез публикации в научни издания, особено такива, реферирани и индексирани в световноизвестни международни бази данни, с импакт фактор или ранг.

Заклучение:

Съпоставката на представените по-горе количествени и качествени параметри и оценки на научните и практическите резултати от професионалната дейност на гл. ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева с критериите, заложи в ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и в Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Института за икономически изследвания при БАН, обосновават оценката ми, че кандидатът отговаря напълно на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ИИИ при БАН.

Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури кандидатът в конкурса гл. ас. д-р Теодора Маргаритова Пенева да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ в ИИИ при БАН.

Член на Научното жури:

проф. д-р Ирена Зарева-Зафирова

15.09.2023 г.

София